

کلیات بودجه

به نام خدا

کلیات بودجه

تالیف:

علی کوهی قمصری

انتشارات موجک

سرشناسه: کوهی قمصری، علی، ۱۳۴۹ - Kohi Ghamsari, Ali

عنوان و نام پدیدآور: کلیات بودجه / تالیف علی کوهی قمصری.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات موجک، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۹۹ ص.

شابک: ۰-۱۳۶-۹۹۴-۶۰۰-۹۷۸، ۳۰۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۹۸.

موضوع: بودجه‌ریزی -- ایران

Budget process -- Iran: موضوع

موضوع: بودجه -- ایران

Budget -- Iran: موضوع

رده بندی کنگره: HJ ۲۱۵۴/۴

رده بندی دیویی: ۳۵۲/۴۸۰۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۵۹۲۱۷۷۲

انتشارات موجک

تلگرام: ۰۹۰۱۷۶۷۲۵۰۲ کانال: telegram.me/mojak1

تلفن مرکز پخش: ۰۲۶۳۲۴۰۳۵۱۶ - ۰۲۶۳۲۴۰۳۵۱۳ - ۰۲۱۶۶۱۲۷۵۹۳

ایمیل: mojakpublication@yahoo.com

سایت: www.mojak.ir

عنوان: کلیات بودجه

تالیف: علی کوهی قمصری

طراح جلد: سیده زهرا روشنایی

مشخصات ظاهری: ۹۹ صفحه، قطع وزیری

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۸، تیراژ: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۳۰۰۰۰۰ ریال، شابک: ۰-۱۳۶-۹۹۴-۶۰۰-۹۷۸

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر برای انتشارات موجک محفوظ است. هیچ شخص حقیقی و حقوقی حق

چاپ و تکثیر این اثر را به هر شکل و صورت اعم از فتوکی، چاپ کتاب و ... را ندارد. متخلفین به موجب

بند ۵ ماده قانون حمایت از ناشرین تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱	پیشگفتار
۳	فصل اول: بودجه
۳	۱-۱ تعریف بودجه
۳	۲-۱ مراحل بودجه (سیکل بودجه)
۴	۳-۱ کنترل اجرای بودجه
۵	۴-۱ انواع کنترل بودجه
۸	۵-۱ مختصری در ارتباط با دیوان محاسبات کشور
۹	۶-۱ مختصری در ارتباط با هیئت‌های مستشاری
۱۱	۷-۱ هدف‌های تفریغ بودجه
۱۲	۸-۱ مختصری در ارتباط با سازمان بازرسی کل کشور
۱۳	۹-۱ کنترل و نظارت بر بودجه در دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی
۱۵	۱۰-۱ قانون برنامه و بودجه کشور
۱۱-۱	آئین نامه تخصیص اعتبار بودجه عمومی دولت موضوع ماده ۳۰ قانون برنامه و بودجه کشور
۱۷	
۱۸	۱۲-۱ طبقه‌بندی هزینه‌ها
۲۹	۱۳-۱ انواع طبقه‌بندی بودجه
۲۹	۱-۱۳-۱ طبقه‌بندی درآمدها و سایر منابع تامین اعتبار (طبقه‌بندی منابع)

- ۳۲..... طبقه‌بندی هزینه‌ها (طبقه‌بندی مصارف) ۲-۱۳-۱
- ۳۳..... طبقه‌بندی عملیاتی در بودجه ایران ۳-۱۳-۱
- ۳۷..... طبقه‌بندی سازمانی ۴-۱۳-۱
- ۳۷..... طبقه‌بندی اقتصادی ۵-۱۳-۱

فصل دوم: روش‌های بودجه‌ریزی ۳۹

- ۳۹..... ۱-۲ بودجه متداول یا سنتی ۳۹
- ۳۹..... ۲-۲ بودجه‌ریزی افزایشی ۳۹
- ۴۰..... ۳-۲ بودجه برنامه‌ای ۴۰
- ۴۱..... ۴-۲ بودجه‌ریزی بر مبنای صفر ۴۱
- ۴۲..... ۵-۲ نظام طرح‌ریزی - برنامه‌ریزی - بودجه‌بندی ۴۲
- ۴۳..... ۶-۲ بودجه‌ریزی عملیاتی ۴۳

فصل سوم: اصول بودجه ۴۵

- ۴۵..... ۱-۳ اصل سالانه بودن بودجه ۴۵
- ۴۵..... ۲-۳ اصل تعادل بودجه ۴۵
- ۴۶..... ۳-۳ اصل وحدت بودجه ۴۶
- ۴۷..... ۴-۳ اصل کاملیت یا جامعیت بودجه ۴۷
- ۴۸..... ۵-۳ اصل شاملیت یا تفصیل بودجه ۴۸
- ۴۸..... ۶-۳ اصل تخصیص و عدم تخصیص بودجه ۴۸
- ۴۹..... ۷-۳ اصل انعطاف‌پذیری ۴۹
- ۵۱..... ۸-۳ اصل تحدیدی بودن هزینه‌ها ۵۱
- ۵۱..... ۹-۳ اصل تخمینی بودن درآمدها ۵۱
- ۵۲..... ۱۰-۳ اصل تنظیم بودجه بر مبنای عملیات ۵۲
- ۵۲..... ۱۱-۳ اصل تقدم درآمد بر مخارج ۵۲

۱۲-۳ اصل تفکیک هزینه‌های مستمر از غیر مستمر ۵۳

فصل چهارم: ساختار بودجه در دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی

۵۵

۱-۴ قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ۵۵

۲-۴ قانون اصلاح بند (۲) ماده (۱) قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش

پزشکی ۶۲

۳-۴ منابع اعتبار دانشگاه ۶۴

۱-۳-۴ تعریف اعتبار ۶۴

۲-۳-۴ انواع فعالیت‌های دانشگاه ۶۵

۳-۳-۴ انواع اعتبار دانشگاه ۶۶

۴-۳-۴ اعتبارات ملی ۶۷

۵-۳-۴ اعتبارات استانی ۹۱

منابع ۹۹

پیشگفتار

از بودجه تعاریف مختلفی ارائه شده است که هیچ کدام جامع و کامل نیست، اما بطور کلی می‌توان بودجه را پیش‌بینی هزینه اجرای عملیات در طول مدت یک سال دانست که در نهایت به اعتبارات تقویم می‌گردد. در حقیقت بودجه ابزاری برای رسیدن به اهداف برنامه و یا برش عملیاتی برنامه است. بودجه‌ریزی تفکری منسجم از منابع مالی محدود در برابر نیازهای نامحدود است به طوری که ارتباطات ارگانیک و همه جانبه بین منابع مالی و غیر مالی لحاظ شده باشد.

کتاب حاضر جهت آشنایی مدیران محترم واحدهای دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی با کلیات بودجه در کشور و ساختار بودجه در دانشگاه تالیف شده و سعی شده در حد امکان مبانی و کلیات بودجه بشکل اختصار و کاربردی بیان گردد، بویژه در بخش مربوط به دانشگاه مبانی بودجه با توجه به آئین نامه مالی و معاملاتی و سایر مقررات و امور جاری آن در دانشگاه توضیح داده شود. همچنین تلاش شده آخرین تغییرات در بودجه و ساختار آن در این کتاب گنجانده شود.

بودجه آئینه تمام نمای کلیه برنامه‌ها و فعالیت‌های دولت برای یک سال مالی به شمار می‌آید. بیشتر سازمان‌های دولتی، تجاری یا غیر انتفاعی از بودجه‌بندی جهت اطمینان نسبت به اینکه منابع آنها طبق مقاصد و اهداف مدیریت به مصرف می‌رسد، و همچنین جهت سهولت در نتیجه‌گیری از علمیات طبق طرح‌های مدیریت، استفاده می‌کنند.

در سازمان‌های دولتی بودجه‌بندی از اهمیت زیادی برخوردار است، چونکه بودجه، جهت مصرف منابع عمومی، چارچوب و برنامه‌ارایه می‌کند. از دیدگاه گزارشگری مالی و حسابداری، بودجه در سازمان‌های دولتی جزء اصلی سازمان در رسیدن به اهداف حسابداری می‌باشد.

بودجه در سازمان‌های دولتی عموماً، نشان دهنده قوانین اتخاذ شده می‌باشد. که اهمیت بیشتری از ابزارهای برنامه‌ریزی مالی دارد. چنانکه بسیاری از سازمان‌های دولتی از GAAP جهت تهیه بودجه پیروی نمی‌کنند. دولت، با مقایسه بودجه‌ای که بر اساس GAAP تهیه نشده با بودجه‌ای که مبتنی بر GAAP تهیه شده است به اهداف پاسخگویی خود می‌رسد.

در این کتاب، فرآیند بودجه‌بندی در سازمان‌های دولتی و موضوعات مهم در مورد اطلاعات بودجه‌ای که در صورت‌های مالی دولت ثبت شده است را مورد بررسی قرار می‌دهیم.

شیوه سازماندهی کتاب حاضر به صورت زیر می‌باشد.

فصل اول: بودجه

فصل دوم: روش‌های بودجه‌ریزی

فصل سوم: اصول بودجه

فصل چهارم: ساختار بودجه در دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی

در پایان، بر خود لازم می‌دانم از همه عزیزانی که در مراحل گوناگون آماده‌سازی این کتاب من را یاری نموده‌اند، صمیمانه تقدیر و تشکر نمایم.

علی کوهی قمصری

پاییز ۱۳۹۸

از بودجه تعاریف مختلفی ارایه شده است که هیچ کدام جامع و کامل نیست، اما بطور کلی می‌توان بودجه را پیش‌بینی هزینه اجرای عملیات در طول مدت یک سال دانست که در نهایت به اعتبارات تقویم می‌گردد. در حقیقت بودجه ابزاری برای رسیدن به اهداف برنامه و یا برش عملیاتی برنامه است.

کتاب حاضر به جهت آشنایی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور و سایر دستگاه‌های اجرایی دولتی با کلیات بودجه در کشور و ساختار بودجه در دانشگاه تالیف شده و سعی شده در حد امکان مبانی و کلیات بودجه به شکل اختصار و کاربردی بیان گردد، بویژه در بخش مربوط به دانشگاه مبانی بودجه با توجه به آئین نامه مالی و معاملاتی و سایر مقررات و امور جاری آن در دانشگاه توضیح داده شود. همچنین تلاش شده آخرین تغییرات در بودجه و ساختار آن در این کتاب گنجانده شود.

